

EUROSISTĒMAS SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2005. gada 21. novembrim, Eurosistēmas speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Saskaņā ar aplēsēm reālā IKP gada vidējais pieaugums 2005. gadā būs 1.2–1.6%. Paredzams, ka gan 2006., gan 2007. gadā tas būs 1.4–2.4%. Tiek lēsts, ka 2005. gadā vispārējā saskaņotā patēriņa cenu indeksa (SPCI) vidējais pieauguma temps sasniegs 2.1–2.3%. Paredzams, ka 2006. gadā tas būs 1.6–2.6% un 2007. gadā – 1.4–2.6%.

1. ielikums

TEHNISKIE PIENĒMUMI

Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēšu pamatā ir vairāki pieņēmumi par procentu likmēm, valūtas kursiem, naftas cenām un fiskālo politiku.

Izteikts tehniskais pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā īstermiņa tirgus procentu likmes un divpusējie valūtu kursi nemainās salīdzinājumā ar rādītājiem, kas dominēja novembra pirmajā pusē. Tāpēc pieņemts, ka īstermiņa procentu likmes, kuras mēra ar 3 mēnešu EURIBOR, nemainīsies (2.28%). Tehniskais pieņēmums par valūtas kursu nemainīgumu nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru ir 1.19 un efektīvais euro kurss – par 2% zemāks nekā tā 2004. gada vidējais līmenis.

Tehniskie pieņēmumi par ilgtermiņa procentu likmēm un gan naftas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām novembra pirmajā pusē. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdību 10 gadu obligāciju nominālo peļņas likmi rāda, ka gaidāms neliels kāpums no vidēji 3.5% 2005. gadā līdz vidēji 3.7% 2007. gadā. Pieņemts, ka vidējās neenerģijas preču cenas ASV dolāros 2005. gadā paaugstināsies par 5.8%, 2006. gadā – par 3.8% un 2007. gadā – par 5.2%. Pamatojoties uz tendencēm biržās tirgotā nākotnes darījumu tirgū, pieņemts, ka gada vidējās naftas cenas 2006. gadā būs 60.0 ASV dolāri par barelu un 2007. gadā – 59.5 ASV dolāri par barelu.

Pieņēmumi par fiskālo politiku tiek balstīti uz valstu budžeta plāniem atsevišķās euro zonas valstīs. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājuši valstu parlamenti vai kuri jau detalizēti izstrādāti un kurus varētu apstiprināt likumdošanas procesā. Fiskālo pieņēmumu aktualizēšanas pēdējais termiņš bija 2005. gada 21. novembris. Tas nozīmē, ka šajās iespēju aplēsēs ņemti vērā nesen Vācijā apstiprinātie pasākumi.

STARPTAUTISKĀ VIDE

Gaidāms, ka euro zonas ārējā vide iespēju aplēšu periodā joprojām būs labvēlīga. Paredzams, ka ASV saglabāsies spēcīgs reālā IKP pieaugums, lai gan tas būs mazliet zemāks nekā 2004. gadā. Var gaidīt, ka reālā IKP pieaugums Āzijā (izņemot Japānu) ievērojami pārsniegs pasaules vidējo rādītāju, lai gan būs nedaudz zemāks nekā pēdējos gados. Paredzams, ka arī vairākumā citu lielo valstu turpināsies dinamiska tautsaimniecības izaugsme. Turklāt gaidāms, ka valstīs, kas 2004. gada 1. maijā pievienojās Eiropas Savienībai, saglabāsies spēcīgs pieauguma temps.

Tiek lēsts, ka kopumā *pasaules reālā IKP gada pieaugums ārpus euro zonas* 2005. gadā būs vidēji aptuveni 4.9%. Paredzams, ka 2006. gadā tas būs vidēji 4.8% un 2007. gadā – vidēji 4.5%. Gaidāms, ka

¹ Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēses kopīgi izstrādā ECB un euro zonas valstu NCB speciālisti. Šīs iespēju aplēses divas reizes gadā tiek izmantotas par pamatu ECB Padomes vērtējumam par tautsaimniecības attīstību un cenu stabilitātes riskiem. Sīkāka informācija par izmantotajām procedūrām un metodēm sniegta dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* (ECB, 2001. gada jūnijs). Lai atspoguļotu ar aplēsēm saistīto nenoteiktību, katra mainīgā lieluma atainošanai izmanto diapazonus. Diapazonus veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību.

pieaugums *euro zonas ārējos eksporta tirgos* 2005. gadā būs aptuveni 7.2% un gan 2006., gan 2007. gadā – aptuveni 7.1%.

1. tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses

(gada vidējās pārmaiņas; %)¹⁾

	2004	2005	2006	2007
SPCI	2.1	2.1–2.3	1.6–2.6	1.4–2.6
Reālais IKP	1.8	1.2–1.6	1.4–2.4	1.4–2.4
Privātais patēriņš	1.4	1.1–1.5	0.9–1.9	0.6–2.2
Valdības patēriņš	1.1	0.4–1.6	1.1–2.1	0.5–1.5
Kopējā pamatkapitāla veidošana	1.6	1.4–2.4	1.6–4.6	1.5–4.7
Eksports (preces un pakalpojumi)	6.1	2.6–5.4	4.3–7.5	4.1–7.3
Imports (preces un pakalpojumi)	6.3	3.4–6.0	4.2–7.6	3.5–6.9

1) Katra mainīgā lieluma un perioda robežas noteiktas, pamatojoties uz vidējo absolūto starpību starp faktiskajiem rezultātiem un euro zonas valstu centrālo banku agrāk veiktajām iespēju aplēsēm. Reālā IKP un tā sastāvdaļu aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati. Eksporta un importa aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

REĀLĀ IKP PIEAUGUMA APLĒSES

Eurostat pirmā aplēse par euro zonas reālā IKP pieaugumu šā gada 3. ceturksnī rāda 0.6% pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (1. un 2. ceturksnī – attiecīgi 0.3% un 0.4%). Paredzams, ka nākotnē ceturkšņa pieauguma tempi stabilizēsies (aptuveni 0.5%). Tādēļ tiek lēsts, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2005. gadā būs 1.2–1.6%. Tiek paredzēts, ka gan 2006., gan 2007. gadā tas būs 1.4–2.4%. Saskaņā ar pieņēmumu par joprojām spēcīgu ārējo pieprasījumu gaidāms, ka eksporta kāpums aplēšu periodā turpinās veicināt ekonomisko aktivitāti, un iekšzemes pieprasījumam vajadzētu nostiprināties.

Attiecībā uz IKP iekšzemes izdevumu sastāvdaļām var gaidīt, ka *privātā patēriņa* gada vidējais pieaugums 2005. gadā būs 1.1–1.5%, daļēji atspoguļojot ierobežotā ienākumu pieauguma un augsto enerģijas cenu negatīvo ietekmi uz mājsaimniecību pirkatspēju. Paredzams, ka patēriņa pieauguma temps 2006. gadā būs 0.9–1.9% un 2007. gadā – 0.6–2.2%. Paredzams, ka mājsaimniecību izmantojamus ienākumus labvēlīgi ietekmēs neliels progress nodarbinātības jomā un joprojām lielie kapitāla ienākumi, bet reālo ienākumu pieaugums arī turpmāk būs mērens. Gaidāms, ka uzkrājumu daļa iespēju aplēšu periodā pamatā saglabāsies stabila.

Saskaņā ar aplēsēm *kopējo ieguldījumu pamatlīdzekļos* gada vidējais pieauguma temps 2005. gadā būs 1.4–2.4%, savukārt 2006. gadā – 1.6–4.6% un 2007. gadā – 1.5–4.7%. *Ieguldījumu uzņēmējdarbībā* vajadzētu veicināt spēcīgam ārējam pieprasījumam, labvēlīgiem finansēšanas nosacījumiem un stabilajai uzņēmumu peļņai. Vienlaikus paredzams, ka *privātie ieguldījumi mājoklī* iespēju aplēšu periodā joprojām pieaugs mērenā tempā.

Tiek lēsts, ka gada vidējais *eksporta kopapjoma* (ieskaitot euro zonas iekšējo tirdzniecību) pārmaiņu temps 2005. gadā ir 2.6–5.4%, un paredzams, ka 2006. gadā tas būs 4.3–7.5% un 2007. gadā – 4.1–7.3%. Gaidāms, ka sakarā ar konkurences pieaugumu pasaulē, no vienas puses, un nedaudz pieaugušo cenu konkurenci, no otras puses, eksporta ārpus euro zonas tirgus daļa aplēšu periodā būs relatīvi stabila. Gaidāms, ka gada vidējais *importa kopapjoma* pieauguma temps 2005. gadā būs nedaudz augstāks par eksporta tempu un aplēšu periodā nokritīsies zem tā. Paredzams, ka IKP pieaugumu nedaudz veicinās neto tirdzniecība.

Paredzams, ka *kopējās nodarbinātības* pieaugums aplēšu periodā nedaudz pātrināsies atbilstoši norisēm, kas bijušas labvēlīgākas, nekā novērots līdz šim. Vienlaikus gaidāms, ka sakarā ar nodarbinātības izredžu

uzlabošanas un vairākās euro zonas valstīs notiekošajām strukturālajām darba tirgus reformām pieaug darbspēka piedāvājums. Paredzams, ka bezdarba līmenis iespēju aplēšu periodā turpinās mazināties.

CENU UN IZMAKSU IESPĒJU APLĒSES

Tiek lēsts, ka 2005. gadā vispārējā SPCI vidējais pieauguma temps būs 2.1–2.3%. Paredzams, ka 2006. gadā tas būs 1.6–2.6% un 2007. gadā – 1.4–2.6%. Cenu iespēju aplēses ir atkarīgas no vairākiem pieņēmumiem. Pirmkārt, tiek pieņemts, ka naftas cenas, kuru dēļ pēdējos gados enerģijas sastāvdaļa būtiski veicinājusi SPCI inflāciju, iespēju aplēšu periodā tomēr nemainīsies. Otrkārt, pieņemts, ka nominālās darba samaksas uz vienu darbinieku pieaugums aplēšu periodā joprojām būs mērens. Tāpat cenu iespēju aplēses atspoguļo to, ka gaidāmā naftas cenu kāpuma netiešā ietekme uz darba samaksu ir ierobežota. Tās atspoguļo arī to, ka paredzams neliels ražīguma pieaugums, tāpēc vienības darbspēka izmaksu pieaugums aplēšu periodā pamatā saglabāsies stabils. Treškārt, iespēju aplēses ietver tikai tās netiešo nodokļu pārmaiņas, kas bija pietiekami droši zināmas līdz 2005. gada 21. novembrim.² Visbeidzot, tās balstās uz gaidām, ka nepreču importa izraisītais cenu spiediens joprojām būs neliels.

SALĪDZINĀJUMS AR 2005. GADA SEPTEMBRA ECB SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKAJĀM IESPĒJU APLĒSĒM

2. tabula. Salīdzinājums ar 2005. gada septembra iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	2004	2005	2006
Reālais IKP – 2005. gada septembris	1.8	1.0–1.6	1.3–2.3
Reālais IKP – 2005. gada decembris	1.8	1.2–1.6	1.4–2.4
SPCI – 2005. gada septembris	2.1	2.1–2.3	1.4–2.4
SPCI – 2005. gada decembris	2.1	2.1–2.3	1.6–2.6

Jaunajās iespēju aplēsēs paredzami reālā IKP pieauguma diapazoni 2005. gadā nepārsniedz 2005. gada septembra iespēju aplēšu diapazona augšējo robežu. 2006. gada paredzamais diapazons koriģēts un tagad ir nedaudz augstāks. Attiecībā uz SPCI inflāciju diapazons, ko pašlaik paredz 2005. gadā, salīdzinājumā ar 2005. gada septembra iespēju aplēsēm nav mainījies. 2006. gadā paredzamās robežas koriģētas un tagad ir augstākas. Šo korekciju galvenokārt noteica tas, ka 2006. gadā Nīderlandē gaidāmās veselības aprūpes reformas deformējošā statistiskā ietekme, kuras paredzamais ieguldījums 2005. gada septembra iespēju aplēsēs bija –0.2 procentu punkti, decembra iespēju aplēsēs vairs nav iekļauta.

2. ielikums

CITU INSTITŪCIJU PROGNOZES

Ir pieejamas arī dažādu citu institūciju – gan starptautisko organizāciju, gan privātā sektora iestāžu – sagatavotās prognozes euro zonai. Taču šīs prognozes nav precīzi salīdzināmas cita ar citu vai ar Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, jo tās sagatavotas citā laikā un tāpēc ir daļēji novecojušas. Turklāt to pieņēmumi par fiskālajiem, finanšu un ārējiem mainīgajiem lielumiem, t.sk. naftas cenām, iegūti, izmantojot atšķirīgas (daļēji nenorādītas) metodes.

Saskaņā ar pašlaik pieejamajām citu institūciju prognozēm euro zonas IKP gada pieaugums 2005. gadā būs vidēji 1.2–1.4%, 2006. gadā – 1.7–2.1% un 2007. gadā – 2.0–2.2%. Vienlaikus šīs prognozes paredz, ka gada vidējā SPCI inflācija 2005. gadā būs 2.1–2.3%, 2006. gadā – 1.8–2.2% un 2007. gadā – 1.6–1.9%. Visi šie diapazoni ietilpst Eurosistēmas iespēju aplēšu paredzētajās robežās.

² Attiecībā uz Vācijas ņemts vērā pieņēmums, ka 2007. gadā PVN pieaugs par 3 procentu punktiem.

Tabula. Euro zonas reālā IKP pieauguma un SPCI inflācijas prognožu salīdzinājums

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	Publiskošanas datums	IKP pieaugums			SPCI inflācija		
		2005	2006	2007	2005	2006	2007
Eiropas Komisija	2005. gada oktobris	1.3	1.9	2.1	2.3	2.2	1.8
SVF	2005. gada septembris	1.2	1.8	2.2	2.1	1.8	1.9
OECD	2005. gada novembris	1.4	2.1	2.2	2.2	2.1	1.6
Consensus Economics prognozes	2005. gada novembris	1.3	1.7	–	2.2	1.9	–
Survey of Professional Forecasters	2005. gada oktobris	1.3	1.7	2.0	2.2	2.0	1.8

Avoti: Eiropas Komisijas ekonomiskās prognozes, 2005. gada rudens; SVF Pasaules tautsaimniecības perspektīvas, 2005. gada septembris; OECD Tautsaimniecības perspektīvas Nr. 78; *Consensus Economics* prognozes un ECB aptauja *Survey of Professional Forecasters*. Gan Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses, gan OECD prognozes uzrāda atbilstoši darbadienu skaitam koriģētus gada pieauguma tempus, bet Eiropas Komisija un SVF gada pieauguma tempu uzrāda, neveicot korekcijas atbilstoši darbadienu skaitam gadā. Citās prognozēs nav norādīts, vai tajās uzrādītie dati ir vai nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam. Atbilstoši darbadienu skaitam nekoriģētais euro zonas IKP gada vidējais pieauguma temps 2004. gadā sakarā ar lielāku darbadienu skaitu šajā gadā bija apmēram par 0.25 procentu punktiem augstāks nekā atbilstoši darbadienu skaitam koriģētais pieauguma temps.

© Eiropas Centrālā banka, 2005

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany

Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Tālrunis: +49 69 1344 0

Fakss: +49 69 1344 6000

Interneta lapa: <http://www.ecb.int>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.